

NAZENDING

Aan Provinciale Staten

Datum : 3 april 2008
Uw kenmerk : **2008BEM44**
Ons kenmerk :
Contactpersoon : Gerard Oolbekkink
E-mail : gerard.oolbekkink
@provincie-utrecht.nl
Doorkiesnr. : 2446
Bijlage(n) : 1. Brief IPO van 17
maart 2008;
2. IPO conceptstuk
"Mandaat voor
onderhandelingen
bestuursakkoord"
(nog na te zenden)

Onderwerp: Advies commissie Lodders en mandaat IPO

Voorgestelde behandeling: ter oriënterende bespreking

Geachte dames en heren,

Inleiding

Op 17 maart jl. heeft de gemengde commissie Lodders haar advies aangeboden. Dat rapport is u ondertussen toegestuurd door het IPO. GS heeft op 8 april 2008 een reactie op het advies van de commissie Lodders vastgesteld. Het IPO vraagt GS om een mandaat voor de delegatie om met het Rijk over de decentralisatievoorstellen te onderhandelen. Daarbij verzoekt het IPO het college om Provinciale Staten over het mandaat te consulteren.

Voorgeschiedenis

Het kabinet Balkenende IV heeft in het coalitieakkoord besloten tot afroaming van de provinciale vermogens met 800 mln als het bestuursakkoord niet tot stand komt. Voor 2008 is al "vrijwillig" in het *Financieel akkoord 2008* een bedrag van 200 miljoen ter verlichting van de rijksbegroting ingeleverd. De gemengde commissie Lodders is met name ingesteld om decentralisatievoorstellen uit te werken voor de periode 2009-2011 ter waarde van 600 miljoen. Deze commissie heeft 17 maart jl. haar advies aangeboden.

Het IPO gaat hierover in mei de onderhandeling met het Rijk aan.

Essentie / samenvatting:

Gevraagd wordt kennis te nemen van de reactie van het college van GS op het advies van de commissie Lodders.

Daarnaast wordt uw mening gevraagd over een mandaat voor onderhandeling voor de IPO delegatie over de voorstellen van Lodders.

A. Reactie van het college van GS op het advies van de commissie Lodders

Het rapport heeft een optimistische toon en is daarmee wars van bestuurlijke verruwing. De overheden moeten bezig zijn met burgers, problemen en opgaven, en niet met voortdurende competentiegevechten over bestuurlijke bevoegdheden.

Het is een stevig rapport met een substantieel pakket aan decentralisatievoorstellen dat een versterking van de toegevoegde waarde van provincies betekent en resulteert in een duidelijker afbakening van verantwoordelijkheden tussen de drie overheidslagen.

In het rapport worden de provincies geadviseerd zich te concentreren op hoofdtaken in het ruimtelijk-economisch domein en cultureel erfgoed/archeologie. De commissie doet op vijf beleidsterreinen (wonen/VROM/WWI, werken/EZ, platteland en cultuur/LNV en OCW, mobiliteit/ V&W en bestuur/BZK) voorstellen om taken die nu nog door de Rijksoverheid worden uitgevoerd over te hevelen naar provincies. De provincies zullen die taken voortvarend oppakken onder de voorwaarde dat het Rijk zich dan ook zal onthouden van bemoeienis met de dagelijkse gang van zaken en zich beperkt tot toetsing achteraf. Dit betekent dat provincies duidelijke bevoegdheden en voldoende middelen (ook voor extra formatie) moeten krijgen van het Rijk. Daarover moeten goede afspraken worden gemaakt, de voorstellen zijn nu nog te vaag ('meer beleidsregie').

Het rapport past goed bij de ambitie van de provincies om met meer durf op te treden bij hun ruimtelijk-economisch taken. Gecombineerd met een weloverwogen pakket van taken op sociaal terrein geeft dit de provincies een duidelijker profiel. Afhankelijk van afspraken tussen provincies en gemeenten kan wat dit betreft worden gestreefd naar een gedifferentieerd decentraal bestuur. Dat provincies zich scherper gaan concentreren op hun hoofdtaken, wil niet zeggen dat ze zich beperken tot hun wettelijke taken. De provincies houden een open huishouding en autonome beleidsvrijheid. De provincies kunnen ook buiten hun wettelijke taken toegevoegde waarde hebben ten opzicht van andere partijen. Provincies zijn zich wel terdege bewust van de noodzaak bestuurlijke drukte te beperken en zullen daar in overleg met de inliggende gemeenten vorm aan geven. Zo gaat de provincie op verantwoorde en zelfregulerende wijze om met de eigen huishouding.

Het IPO steunt de lijn om de Wgr+ af te schaffen en de regionale bevoegdheden over te hevelen naar de provincies. Wat betreft de Randstadprovincies kan het ontwikkelen van een Randstedelijke vervoersautoriteit reden zijn om de plusregio's vooralsnog te handhaven. Indien die vervoersautoriteit er op afzienbare termijn onverhoopt niet komt, gelden dezelfde uitgangspunten als voor de overige provincies.

Overdracht van taken naar gemeenten vraagt om voldoende bestuurskrachtige gemeenten en versterking van de horizontale verantwoording door gemeenten. De provincies hebben een door rijk en gemeenten erkende taak bij het optimaliseren van de kwaliteit van het lokaal bestuur.

De herijking van het interbestuurlijk toezicht, conform de aanbevelingen van de commissie Oosting (waarbij de provincies toezichthouder op het fysieke terrein worden), betekent een afbouw van rijksinspecties op dit terrein en een overdracht naar provincies.

De discussie over de kerntaken van provincies moet de komende tijd ook in de provinciehuizen worden gevoerd.

Omdat decentralisatie niet op korte termijn tot stand kan komen, gaat het in het beoogde bestuursakkoord waarschijnlijk hoofdzakelijk om proces- en implementatieafspraken. In dit verband bestaat vooral onzekerheid, ook gelet op de te verwachten inzet van de commissie D'Hondt die pas in juni adviseert over decentralisatie naar gemeenten. D'Hondt zal waarschijnlijk uitgaan van het Deense model (sterk gereduceerde provincie) dat ook een groot deel van de departementen en de Tweede Kamer aanspreekt. Het is daarbij nog maar afwachten of D'Hondt - of de reacties er op - zich iets van het advies van Ladders zullen aantrekken.

Hoewel het advies van de commissie Ladders inhoudelijk toe te juichen valt, geldt voor de provincies een evident risico in de huidige situatie. De provincies zullen aan de decentralisatievoorstellen harde voorwaarden moeten verbinden over geld, mensen en bevoegdheden. De weerstand vanuit de departementen is voorspelbaar, en de departementen kunnen dan ook zeer wel gaan bewegen in de richting van provinciereducerende voorstellen in het latere advies van de commissie D'Hondt.

De uitdaging voor het IPO-bestuur is om rijk en VNG deze ruimte niet te bieden. Dat vraagt om een zorgvuldig onderhandelingsproces, waarbij het IPO zorg moet dragen voor frequente en snelle informatie-uitwisseling, terugkoppeling naar de achterbannen, transparantie en op tijd afgestemde besluitvorming. Ook moet de VNG als bondgenoot gezocht gaan worden.

Het is absoluut noodzakelijk de voorstellen van de commissie Ladders met groot enthousiasme als uitgangspunt over te nemen en de onderhandelingen zorgvuldig in te gaan om verrassingen te

voorkomen. Het moet immers duidelijk zijn welke verplichtingen we i.k.v. decentralisatie concreet aangaan, anders kan de provincie het risico lopen er straks opnieuw geld op te moeten toelagen.

B. Kanttekeningen van het college van GS bij het concept-mandaat IPO

Het IPO moet tijdens het onderhandelingsproces zorgdragen voor frequente en snelle informatie-uitwisseling, terugkoppeling naar de achterbannen, transparantie en op tijd afgestemde besluitvorming.

Het mandaat betreft enkel de onderhandeling, voor het sluiten van het bestuursakkoord zijn de 12 colleges verantwoordelijk (i.c. de ondertekening).

Wat betreft het sociale domein, de provincie moet in dialoog met de gemeenten e.e.a. gaan bepalen en daarom niet bij voorbaat afstand nemen van onderdelen van het sociale domein. Het gaat hier naast regiefunctie ook om het ondersteunen van gemeenten bij de uitvoering van hun (wettelijke) taken, om ontwikkelen van instrumenten voor, en aanjagen en stimuleren van gemeenten. De verantwoordelijkheid voor jeugdzorg vraagt om een schaalgrootte die de omvang van de gemeenten (met uitzondering van de grootste) te boven gaat.

Vervolgprocedure/voortgang

Planning gaat uit van een oriënterende bespreking in de commissie BEM op 21 april a.s. Daar kunnen de statenleden zich uitspreken over het advies van de commissie Lodders en het mandaat voor het IPO.

- 10 april: IPO stuurt definitief conceptmandaat toe voor de staten
- 21 april: bespreking commissie BEM
- vóór 30 april: GS koppelt resultaten bespreking terug naar IPO
- mei: onderhandeling tussen IPO en Rijk
- juni: bestuursakkoord wordt door GS ter goedkeuring voorgelegd aan PS

Concreet voorliggende vraag aan statencommissie / Provinciale Staten

U wordt gevraagd kennis te nemen van de GS reactie op het advies van Lodders en in te stemmen met het onderhandelingsmandaat voor de IPO delegatie.

Gedeputeerde Staten van Utrecht,
De voorzitter, R.C. Robbertsen
De secretaris, drs. H.H. Sietsma